

Informační systém „Zajímavosti z historie Paskova“

Díky nadšenému badatelskému přístupu k historii ze strany Jiřího Janáčka a Jiřího Líska se podařilo i v době, kdy o historii, především pak tu před rokem 1945, nebyl projevován velký zájem, nashromáždit řadu zajímavých informací.

V roce 2012 se utvořil malý tvůrčí tým, do kterého kromě uvedených místních badatelů přibyl i starosta města Petr Baďura a projektový manažer Miroslav Lysek s cílem vybudovat informační systém, v podstatě určitou formu naučné stezky věnovanou vybraným tématům z historie.

Během více než roční práce se podařilo připravit obsahy celkem 12 informačních tabulí, z nichž 10 se nachází v centru Paskova a jeho blízkém okolí, a ty byly po instalaci do terénu propojeny účelovou značkou pro naučné stezky. Vznikl tak cca 4 kilometry dlouhý okruh. Profesionálně provedené vyznačení provedli značkaři Klubu českých turistů. Zbylé dvě samostatně umístěné tabule se nacházejí u bývalého Dolu Paskov a v místní části Oprechtice. Z hlediska obsahu se informační systém věnuje různým tématům, a to ze společenského nebo hospodářského života, případně přibližuje důležité památky, osobnosti nebo lokality. Nechybí zde na jedné straně tradiční obecní témata, jakými jsou školství spolkový život, kostel nebo fara, na druhé straně však nejsou opomenuta ani témata pro Paskov osobitá, ke kterým patří historie a hospodářské zázemí paskovského zámku, rozsáhlá rybníční soustava nebo zámecký park. Totéž platí i pro již zmíněný Důl Paskov nebo dříve samostatnou obec Oprechtice.

Za zmínku stojí i forma řešení, a to jak po stránce obsahové, tak po stránce grafické. Z hlediska obsahu má každá tabule takzvanou časovou osu. Na ní jsou uvedeny nejdůležitější historické milníky popisovaného tématu. Ve zkrácené formě jakéhosi „resumé“ je obsah každého textu uveden rovněž v překladu do angličtiny a při dolním okraji je „tirážní část“ s přehledem autorů, tj. hlavně autorů textů, grafického zpracování, dodaných fotografií, či jiné ikonografie, jazykových korektur i výrobců nosných konstrukcí.

Originalitu doslova na první pohled dává tomuto informačnímu systému vzhled konstrukce. Na základě návrhu Petra Baďury má její horní část tvar odvozený od prvků vesnického baroka, který v Paskově můžeme vidět především na ohradní zdi kolem kostela sv. Vavřince. Díky tomuto přístupu informační systém architektonicky navazuje na prostředí, do kterého je umístěn. Na rozdíl od standardního řešení většiny naučných stezek jsou tabule informačního systému estetickým obohacením míst, do kterých jsou umístěny. To zvyšuje i pravděpodobnost dlouhodobého zájmu o jejich uchování, popř. o jejich opravu nebo obnovu, pokud dojde k jejich poškození či přirozenému opotřebení.

Přestože jde pouze o laické zpracování některých témat, lze s odstupem času konstatovat, že odpovědnost k řešení Paskovu otevřela cestu ke spolupráci i s odborníky. Dokladem toho jsou knihy o dějinách Paskova nebo o zámeckém parku, a to včetně připravované publikace o šlechtických majitelích paskovského panství, později velkostatku, od 18. až do poloviny 20. století, s jejímž dokončením se počítá koncem roku 2025.

Detail z ohradní zdi kostela

Rodina posledního šlechtického majitele

Horní část nosné konstrukce

Mapka informačního okruhu

Č 8,9

Ov 8,9

• **Práce s textem:**

1. Jak se jmenovali hlavní sběratelé informací o historii Paskova?

A) Jiří Janáček a Jiří Lísek B) Petr Baďura a Miroslav Lysek C) Klub českých turistů D) Šlechtické rody Paskova

2. Kolik informačních tabulí bylo vytvořeno v rámci systému?

A) 10 B) 12 C) 4 D) 18

3. Jaká je přibližná délka naučného okruhu vytvořeného informačním systémem?

A) 2 kilometry B) 4 kilometry C) 6 kilometrů D) 8 kilometrů

4. Jaké téma je zahrnuto v obsahu informačního systému?

A) Historie paskovského zámku B) Vývoj železniční dopravy v Česku C) Historie české literatury D) Významné bitvy 20. století

5. Kdo byl součástí tvůrčího týmu, který vytvořil informační systém?

A) Jiří Janáček a Jiří Lísek B) Petr Baďura a Miroslav Lysek C) Klub českých turistů D) Všichni výše uvedení

6. Kde se nachází dvě samostatně umístěné informační tabule?

A) U kostela sv. Vavřince a v centru Paskova B) U bývalého Dolu Paskov a v místní části Oprechtice C) V zámeckém parku a u rybníční soustavy D) V okolí Paskovského zámku a na naučné stezce

7. Jaký originální prvek obsahuje každá informační tabule?

A) Historické fotografie B) Časovou osu s nejdůležitějšími milníky C) Mapu naučné stezky D) Seznam šlechtických rodů

8. Jaký byl hlavní cíl vytvoření informačního systému?

A) Snížit turistický ruch B) Přiblížit vybraná témata z historie Paskova C) Vytvořit naučnou stezku pro děti D) Zmapovat všechny památky v Česku

9. Jaký jazyk je použit pro zkrácené shrnutí obsahu tabulí?

A) Němčina B) Francouzština C) Angličtina D) Ruština

Řešení:

1. **A)** Jiří Janáček a Jiří Lísek
2. **B)** 12

3. **B)** 4 kilometry
4. **A)** Historie paskovského zámku
5. **D)** Všichni výše uvedení
6. **B)** U bývalého Dolu Paskov a v místní části Oprechtice
7. **B)** Časovou osu s nejdůležitějšími milníky
8. **B)** Přiblížit vybraná témata z historie Paskova
9. **C)** Angličtina

- **Úkol k diskusi: Význam informačního systému v Paskově**

Představte si, že jste součástí týmu, který má za úkol zhodnotit přínos informačního systému „Zajímavosti z historie Paskova“ pro město. Diskutujte ve skupině a odpovězte na následující otázky – z každé kategorie si vyberte alespoň jednu otázku:

1. **Turismus:**

- Jak může informační systém přilákat turisty do Paskova?
- Které prvky systému (např. naučný okruh, design tabulí) považujete za nejatraktivnější pro návštěvníky?
- Jak byste mohli tento systém dále rozšířit, aby byl ještě zajímavější pro turisty?

2. **Vzdělávání:**

- Jak mohou místní školy využít tento informační systém při výuce?
- Jaké další informace nebo aktivity by mohly být přidány, aby byl systém ještě užitečnější pro žáky?
- Myslíte si, že podobné systémy by měly být vytvořeny i v jiných městech? Proč ano/ne?

3. **Osobní názor:**

- Co vás osobně nejvíce zaujalo na tomto systému?
- Jak byste motivovali své vrstevníky, aby se o historii Paskova zajímali?
- Jak byste motivovali dospělé návštěvníky?

Závěr diskuze

Každá skupina na závěr shrne své odpovědi a představí je ostatním.

Bonusový úkol – pro rychlejší:

Pokuste se navrhnout konkrétní nápady, jak by mohl být informační systém vylepšen nebo rozšířen. (Např. mobilní aplikace, QR kódy na tabulích, interaktivní hry, audio průvodce...)

- **Publikační činnost navazující na NS „Zajímavosti z historie Paskova“**

Na základě dostupných informací se zdá, že vytvoření této naučné stezky se stalo základem pro navázání spolupráce Města Paskov s odbornými kruhy, která vyústila v podrobnější a historickými prameny doložené zpracování místních dějin.

Mezi konkrétní výstupy patří:

Knihy „Dějiny Paskova“ a „Paskov – Zámek a park“, které vznikly ve spolupráci s odborníky – historiky nebo pracovníky památkové péče.

Připravovaná publikace o šlechtických majitelích paskovského panství, která má být dokončena koncem roku 2025. Tato kniha by měla pokrývat období od 18. století až do poloviny 20. století.

Tato publikační činnost ukazuje, že informační systém fungoval jako **impuls pro odborný výzkum** a že laická iniciativa může být základem pro pokračování na odborné úrovni.

Otázka pro diskusi se žáky

- Jak může spolupráce mezi amatéry a profesionály obohatit poznání historie?
- Co přinášejí amatérští badatelé, co profesionálové možná přehlédnou?
- Proč je důležité, aby se historie zpracovávala nejen „shora“, ale i „zdola“?
- Jak byste i vy sami jako žáci mohli přispět k uchování místní historie?

D 6,7

Ov 6,7

Přečtěte si společně text, rozdělte žáky do skupin a nechte každou skupinu, ať si vybere jeden z následujících úkolů:

Úkol 1: Historická časová osa

- **Zadání:**
 - Vyberte jedno téma z naučné stezky (např. kostel sv. Vavřince, Důl Paskov nebo zámecký park).
 - Vytvořte časovou osu, která ukazuje důležité události spojené s tímto místem.
 - Použijte obrázky, symboly nebo barvy, aby byla časová osa přehledná a zajímavá.
- **Cíl:**
 - Naučit se pracovat s historickými daty a prezentovat je vizuálně.

Úkol 2: Návrh informační tabule

- **Zadání:**
 - Navrhněte vlastní informační tabuli pro naučnou stezku.

- Vyberte téma, které na stezce ještě není (např. slavná osobnost z vašeho města, zajímavý přírodní úkaz).
- Na tabuli napište krátký text (3–5 vět) a nakreslete obrázek, který by návštěvníky zaujal.
- Cíl:
 - Rozvíjet kreativitu a schopnost stručně a jasně informovat.

Úkol 3: Kvíz pro návštěvníky stezky

- Zadání:
 - Vytvořte kvíz s 5–10 otázkami, které se týkají naučné stezky v Paskově.
 - Otázky mohou být zaměřené na historii, přírodu nebo zajímavosti z tabulí.
 - Připravte také správné odpovědi a krátké vysvětlení.
- Cíl:
 - Procvičit schopnost formulovat otázky a pracovat s informacemi.

Úkol 4: Mapa naučné stezky

- Zadání:
 - Nakreslete mapu naučné stezky v Paskově.
 - Zakreslete všechna zastavení a přidejte k nim krátký popis (např. „Zastavení 1: Kostel sv. Vavřince – historie kostela a jeho význam“).
 - Přidejte turistické značky, směrovky nebo zajímavé detaily.
- Cíl:
 - Rozvíjet prostorovou představivost a schopnost organizovat informace.

Úkol 5: Příběh z naučné stezky – využijte internet a svou fantazii.

- Zadání:
 - Vyberte jedno zastavení z naučné stezky a napište krátký příběh (cca 150–200 slov), který se k němu váže.
 - Příběh může být založený na skutečných událostech nebo může být smyšlený (např. „Jak se stavěl kostel sv. Vavřince“ nebo „Dobrodružství dětí v zámeckém parku“).
- Cíl:
 - Podpořit literární tvořivost a zájem o historii.

Úkol 6: Prezentace naučné stezky

- Zadání:
 - Připravte krátkou prezentaci (5–7 minut) o naučné stezce v Paskově.
 - Zaměřte se na její význam, zajímavosti a přínos pro místní obyvatele.
 - Použijte obrázky, mapy nebo jiné vizuální pomůcky.
- Cíl:
 - Procvičit schopnost prezentovat informace a mluvit před skupinou.

Další úkoly:

1. Diskuze:

- Proč je důležité, aby lidé znali historii svého města?
- Jak bys vysvětlil/a kamarádovi, proč by měl navštívit tento naučný okruh?

2. Kreativní úkol:

- Nakresli, jak by podle tebe mohla vypadat nová informační tabule o Paskově. Co by na ní mělo být?
- Navrhni nové téma, které by mohlo být přidáno do informačního systému. Proč by bylo zajímavé?

3. Práce s mapou:

- Najdi na mapě Paskov a označ místa, kde by mohly být informační tabule.
- Které další zajímavé místo v okolí bys doporučil/a přidat do naučného okruhu?

4. Zamysli se:

- Jak bys mohl/a využít informace z tabulí ve škole?
- Co bys chtěl/a vědět o historii svého města, co zatím nevíš?

Závěr:

Žáci mohou své odpovědi a nápady sdílet ve třídě. Učitel může vybrat nejlepší návrhy na nové tabule nebo témata a vystavit je ve třídě.

VL 4,5

Otázky k práci s textem:

1. Kolik tabulí je součástí informačního systému v Paskově?

2. **Jak dlouhý je naučný okruh?**
3. **Jaké téma je na tabulích popsáno?**
4. **Kde se nachází naučný okruh?**
5. **Kdo vytvořil informační systém v Paskově?**
6. **Jaký styl byl použit při návrhu informačních tabulí?**
7. **Které dva jazyky jsou použity na tabulích?**
8. **Jaký je hlavní cíl informačního systému?**
9. **Které historické události nebo osobnosti jsou na tabulích zmíněny?**
10. **Jaké další aktivity mohou návštěvníci během naučného okruhu dělat?**

Řešení:

1. Kolik tabulí je součástí informačního systému v Paskově? Celkem 12 – z toho 10 v centru a okolí + 2 samostatně umístěné (u Dolu Paskov a v Oprechticích).
2. Jak dlouhý je naučný okruh? Přibližně 4 kilometry.
3. Jaké téma je na tabulích popsáno? Historie Paskova, společenský a hospodářský život, památky, osobnosti, zámek, rybníční soustava, park, Důl Paskov, Oprechtice.
4. Kde se nachází naučný okruh? V centru Paskova a jeho blízkém okolí.
5. Kdo vytvořil informační systém v Paskově? Tvůrčí tým: Jiří Janáček, Jiří Lísek, starosta Petr Baďura a projektový manažer Miroslav Lysek.
6. Jaký styl byl použit při návrhu informačních tabulí? Vesnické baroko – inspirováno prvky na ohradní zdi kostela sv. Vavřince.

Pozn. Žáci si vyhledají vesnické baroko na internetu nebo jim učitel vysvětlí a ukáže.
7. Které dva jazyky jsou použity na tabulích? Čeština a angličtina.
8. Jaký je hlavní cíl informačního systému? Přiblížit historii města veřejnosti formou naučné stezky a zachovat paměť míst.
9. Které historické události nebo osobnosti jsou na tabulích zmíněny? Například historie paskovského zámku, šlechtických rodů, rozvoj spolkového života, důlní historie – konkrétní milníky jsou na časové ose každé tabule.
10. Jaké další aktivity mohou návštěvníci během naučného okruhu dělat? Procházky, poznávání památek, čtení informací, výlety, fotografování, výuka v terénu.

Další úkoly:

1. **Otázky na přemýšlení:**
 - Co znamená slovo „historie“?

- Proč je důležité znát příběhy a události z minulosti našeho města?
- Jaké zajímavé místo ve vašem okolí byste chtěli ukázat turistům?

2. Kreslení:

- Nakresli, jak by podle tebe mohla vypadat informační tabule o tvém městě nebo vesnici.
- Nakresli mapu naučného okruhu, kde bys označil/a zajímavá místa.

3. Diskuze ve třídě:

- Jaké příběhy o vašem městě nebo vesnici znáte?
- Co byste chtěli, aby se o vašem městě dozvěděli turisté?

4. Kreativní úkol:

- Vymysli krátký příběh o tom, co se mohlo stát nebo opravdu stalo na některém z míst v Paskově, které je součástí naučného okruhu.
- Navrhni, co by mohlo být přidáno do informačního systému, aby byl ještě zajímavější.

5. Práce s mapou:

- Najdi na mapě Paskov. Kde bys umístil/a další informační tabuli?
- Najdi na mapě své město nebo vesnici. Jaké zajímavé místo bys chtěl/a ukázat ostatním?

Závěr:

Žáci mohou své kresby, příběhy nebo nápady sdílet ve třídě. Učitel může vybrat nejlepší návrhy a vystavit je na nástěnce nebo je použít jako inspiraci pro další aktivity.

Omalovánka:

Žáci si mohou nejen vybarvit obrázek, ale do prázdného místa na tabuli napsat nebo nakreslit vlastní téma z historie svého města či vesnice.

